

Vážená paní
JUDr. Daniela Kovářová
ministryně spravedlnosti ČR
Vyšehradská 16
128 10 PRAHA 2

V Praze dne 25. ledna 2010

Věc: Podnět ke zvážení přehodnocení způsobu výběru kandidátů na místa soudců

Vážená paní ministryně,

obracíme se na Vás jako asistenti působící u pražských obvodních soudů, jakož i u Městského soudu v Praze. Vzhledem k tomu, že celá řada z nás působí v justici s cílem stát se jednoho dne soudcem, problémy a pochybnosti, které současný způsob výběru kandidátů na místa soudců přináší, chápeme rovněž jako své problémy. Rádi bychom tak přispěli k jejich odstranění.

Protože podle informací vedení Městského soudu v Praze se soudci z řad jiných právnických profesí ve většině případů neosvědčili, považujeme asistentský stav za základní zdroj nových soudců.

Modelový způsob, jakým se asistent soudce může stát soudcem je následující: po složení justiční zkoušky a dovršení zákonného věku 30 let je adept předsedou okresního soudu a předsedou příslušného krajského soudu navržen Ministerstvu spravedlnosti ČR ke jmenování. Posléze kandidát obdrží pozvánku k psychologickému vyšetření u jednoho ze dvou psychologů a po jeho absolvování se ve většině případů (podle posledních zkušeností neuspěje cca 11-12 kandidátů z 15) dozví verdikt, který zabrání dalším úvahám o soudcovské funkci. Závěr psychologa „nedoporučuje se“ neobsahuje žádné odůvodnění (např. v jakém aspektu kandidát nevyhovuje, zda se jedná o psychopatickou osobnost, nebo zda má nějakou méně závažnou odchylku od předpokládaného profilu). Odůvodnění není (přínejmenším u jednoho z psychologů) poskytnuto adeptovi ani přes výslovnou žádost kandidáta. Tímto verdiktem také pro daného adepta kandidatura končí, neboť pozitivní psychologické posudky jsou Ministerstvem spravedlnosti ČR vykládány jako základní předpoklad pro navržení ke jmenování.

Počátkem letošního roku došlo k medializování (jmenovitě v Lidových novinách dne 7. ledna 2010 a opět dne 16. ledna 2010 a dále na odborném blogu jinepravo.blogspot.com dne 10. ledna 2010) problémů spojených s odborným psychologickým vyšetřením kandidáta na funkci soudce. Na tomto místě ponecháváme stranou, že neexistuje žádný právní předpis, který by kandidátovi na funkci soudce (vyjma justičních čekatelů) povinnost podrobit se takovému zkoumání ukládal.

Soudnictví, jako jeden ze tří pilířů demokratického právního státu, je třeba nepochybně personálně obsazovat nanejvýš průhledným a z hlediska veřejnosti do detailu kontrolovatelným způsobem. Postavení dvou psychologů, kteří disponují *de facto* právem veta ve vztahu k personální politice českého soudnictví, pokládáme z tohoto hlediska za nepřiměřené, netransparentní a prokorupční.

Podle sdělení Městského soudu v Praze disponovali v minulosti předsedové krajských soudů pravomocí takto neúspěšného kandidáta s patřičným odůvodněním přesto navrhnout na funkci soudce. Tato možnost měla svůj důvod: za kandidátem na pozici soudce z nitra justice za dobu jeho praxe existuje několikaletá profesní historie, předsedovi soudu je známo, zda je kandidát člověkem charakterním, pracovitým, inteligentním, nebo zda je tomu naopak (pak by jej nepochybně ke kandidatuře ani nenavřhl). Z neznámého důvodu byla předsedům krajských soudů tato možnost odňata.

Navrhujeme tedy, aby Ministerstvo spravedlnosti ČR učinilo následujících kroky:

- 1) definovalo a zveřejnilo cíl a metodu psychologického vyšetření, tedy zda jeho ambicí je eliminovat psychopatické osobnosti, nebo zda si klade za cíl nalezení ideálního kandidáta,
- 2) zveřejnilo psychologický profil soudce, na jehož základě jsou kandidáti na funkci soudce posuzováni,
- 3) zveřejnilo, popřípadě resortní instrukcí nastolilo pravidla, zda a jaké odůvodnění mají mít závěry psychologického vyšetření, a kdo a do jaké míry s ním má být seznámen (je nasnadě, že by se mělo jednat zejména o vyšetřovaného), a dále umožnilo přezkum negativního výroku dalšími nestrannými psychology,
- 4) z hlediska organizačního a časového přesunulo psychologické vyšetření z procesu jmenování na okamžik, kdy asistent soudce (byť mu nebude 30 let) úspěšně složí odbornou justiční zkoušku,
- 5) zveřejnilo, jakou vahou se podílejí závěry psychologů na dalším procesu kandidatury,
- 6) umožnilo příslušným předsedům soudů seznámit se s výsledky vyšetření a specifikací, v jakých ohledech kandidát nevyhověl,
- 7) umožnilo předsedům soudů, aby i přes negativní psychologický posudek, s patřičným odůvodněním kandidáta ke jmenování navrhli.

Z dlouhodobého hlediska je pak nepochybně třeba zvážit, zda model, stojící na dvou odbornících z oboru psychologie, je udržitelný. Domníváme se, že je možné zvolit takový model prvostupňového testování, aby v každém soudním kraji bylo jedno (či více) smluvních psychologických pracovišť, která psychologická vyšetření provádějí (při použití jednotného modelu testování).

Vážená paní ministryně, jak je již výše uvedeno, sbor cca pěti set asistentů soudců je pro budoucí obnovu soudcovského stavu nepostradatelný. Celá řada kvalitních mladých právníků působí u obecných soudů za velmi nízký plat právě s vidinou, že jednoho dne dostanou rovnou šanci utkat se o uvolněná místa soudců. Současný stav však úvahy o rovné soutěži vylučuje. Vyslovujeme na tomto místě obavu, že pakliže nebudou nastavena průhledná pravidla, za nichž se může (nejenom) asistent soudce ucházet o soudcovskou funkci, pozbude funkce asistenta soudce atraktivitu pro kvalitní, talentované a pracovitě absolventy právnických fakult. Současně jsme přesvědčeni, že každý talent, o který justice přijde ve prospěch soukromého sektoru, je ztracen nadobro. Kvalitativní pokles asistentského stavu s sebou nepochybně přinese i kvalitativní pokles výkonu soudnictví v České republice.

Závěrem, a to i při vědomí celé řady jiných důležitých úkolů, jejichž řešení vyžaduje Vaši pozornost, si Vás dovoluujeme požádat o zajištění změn, které jsme si dovolili navrhnout výše a které povedou k transparentnímu výběru osob, jež budou prezidentu České republiky navrženy ke jmenování do funkce soudce. Jsme připraveni s Ministerstvem spravedlnosti ČR, popřípadě s Vámi osobně, celou problematiku podrobně konzultovat a aktivně se podílet na jejím řešení.

Děkujeme za Váš čas, který této žádosti věnujete. S úctou a v očekávání odpovědi k rukám Mgr. Michala Roubíčka, asistenta soudce, Obvodní soud pro Prahu 4,

Mgr. Michal Roubíček
asistent soudce
Obvodní soud pro Prahu 4

Na vědomí:

- JUDr. Jan Sváček, předseda Městského soudu v Praze
- Soudcovská unie České republiky
- Unie asistentů soudců České republiky